

bse feje

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljenek!

NÉPEKÁRAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

„Az igazság legfőbb országa a ke-
vésbék fejlettségének saját jövője képté-
mutatja.” (Marx.)

No. 15. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 február 21.

Egyes szám ára 2 cent.

NAGY EMBEREK.

Mint minden évben, úgy az idén is, február 22-én fogja megünnepelni Washington György születésnapját Amerika polgársága. A hivatalos és nem hivatalos szónokok el fogják mondani a szokásos dikciákat, méltatni fogják Washingtonnak és kortársainak, az állami függetlenség kivívásában vezérlő férfiaknak polgári erényeit és alkotmányos bölcsességét, egyúttal úgy fogják feltüntetni a doigot, mintha ők méltó képviselői volnának Washington örökének, s most az alkotmány és törvények örök előidézői, akiknek a fognak tartani a néphez s nem fog elmaradni a mai kormányzati rendszer dicsőítése sem.

Ha ez a polgárság Washingtonban a kötelességteljesítő polgárt, a politikai erényekben kiváló férfit és köztársasági meggyőződésű fegyverrel is harcoló katonát ünnepelne, úgy nem volna ellene sem kifogásunk, de tiltakozunk kell az ellen, hogy a reakció útján haladó polgárság, mely a politikai vezető szerepre méltatlannak bizonyult, a történelmi elődök utódaként szerepeljen s minden alkalommal a nagy emberek neveivel takarja el saját önző politikájának, törvényt és alkotmányt tipró zsarnoki uralkodás sivárságait, és tiltakozunk kell az ellen, hogy az alkotmányra hivatkozva, a törvény nevében követnek el olyan törvénytelenkedéseket, melyek ellen annak idején forradalomra, fegyverrel hívták fel az ország népet az emberek, kiknek neveit ők osztálypolitikai célokra kisajátították.

132 esztendő telt el azóta, hogy ennek az országnak vezető emberei a függetlenségi nyilatkozatban indokolták a király és a királyság intézményei ellen a forradalmat és koruk szemlélméhez mért liberalizmussal alapozták meg ennek az országnak alkotmányát, s nem gondoltak arra, hogy ez az alkotmány egy évszázad múlva a kizsákmányolók és az elődök nevéin élősködő szélhámos politikusok szabadság-levélvé válik, nem hitték volna, hogy az ő politikai örökösei a saját népüket ép úgy le fogják igazítani, mint ahogy igazította a brit uralom az akkori gyarmatok népet.

A bizonyítás okáért nekünk kötelességünk szembe állítani a következő tényeket:

A függetlenségi nyilatkozat szerint is minden ember a természetű elidegeníthetetlen jogokkal van felruházva, ezen jogokhoz tartoznak az élet, a szabadság, a boldogság és jólétre való törekvés joga. A kormányok is csak addig felelnek meg hivatásuknak, melyre a nép bizalma által lettek kijelölve, míg az összességnek és az egyéneknek ezen jogait nem sértik, míhlyt ilyen sértést elkövetnek, a népek természetes joga és kötelessége, a kormányt és kormányrendszert eltávolítani és helyébe olyan kormányt, s olyan kormányrendszert alkalmazni, mely e jogokat tiszteletben, épségben tartja.

Ezzel szemben a mai kormány a nép többségének ezen jogait, a törvényt végrehajtó közegét által mindennap megsérti, rabuliztikus magyarázattal alkotmányellenesnek bélyegzi a munkásnép tömegeinek azon törekvéseit, ha azok a kizsákmányolás ellen védekezve, megjelhetésüket, polgári jogukat biztosítani akarják, tehát a törvény betűje szerinti jobb létre és szabadságra törekvésnek, részrehajló politikájával a töké és munka közötti összefüggésekben nyíltan a gazdagok pártjára áll, ha tesz is látszólag kivételt, a gazdagokra rátt büntetést végre nem hajtják. Az államhatalom kezelői elfogadják a gazdagok tisztségtelen uton szerzett millióit, melyet terroriztikus módon használnak fel a nemzeti bizalom kizsákmányolására és a kormányzás monopolizálására, a megvesztegetés díjaként a gazdagokat támogatják a fegyverek és paragrafusok erejével, kizsákmányolási szabadságukban, a nép jobb létre való törekvésének elfojtásával. Így kerül ellentétbe a mai kormányzat az alkotmány alapelveivel, mely szerint mindenkinek joga van jobb létre törekedni.

A függetlenségi nyilatkozat szerint a volt gyarmatok lakosságának kötelessége volt felázadni a királyi zsarnokság ellen, mely gyűlölt halárcsereget küldött a nép nyakára, kik büntetlenül garázdálkodtak, állandóan elnyomták a nép jogait, élelmiszereiből kifosztották, súlyos büntetésekkel üldözték azokat, kik az igazság és jog védelmében kitartottak, és megjutalmazták azokat, kik saját népüknek, testvéreiknek árulóivá lettek.

Ezen embertelenségek megszüntetésére forradalmi sereggel szervezték a népet a függetlenségi nyilatkozat és az alkotmány megszerkesztői, mint az államokká nyilvánított gyarmatok képviselői, és harcra vitték a királyság ellen. E harcban az akkori bémunkásság is

minden tartózkodás nélkül részt vett, abban a reményben, hogy a szabadságból, a jólétre való törekvés jogából, tehát magából a jóléteből is majd egyformán részesedik minden más emberfiával. A harcot becsülettel, önfeláldozóan végig küzdötték, melynek eredménye lön a polgári szabadság, kapitalisztikus alapon. És most látja a munkás, 132 esztendővel a küzdelem után, hogy mennyire ki van nullázva hogy a szabadság és a boldogsághoz való jog az ő számára csak papiroson létezik, látja, hogy a mai kormány, akárcsak a királyi, zsoldosokat, miliciát küld a kenyéért sztrájkoló munkásság nyakára, kik pusztaküzzel ütli ki a munkás és családja szájából a betevő falatot, és adják a here kapitalistáknak. Pedig az alkotmányban szó sincs arról, hogy a miliciának feladata volna a munka és töké közötti harcba való beavatkozás, és beleavatkozni, mert a kapitalista kormány, mint a kapitalizmus ügynöke parancsolja.

Ezt cselekszi a kapitalisták által álló kormány élén az elnökkel, az alkotmány nevében, és azoknak a nevében is, kik az alkotmányt megcsinálták.

Ezeket a tényeket megállapítva, az alkotmány betűi szerint is elérkezett az ideje, hogy a nép a kormányrendszert és társadalmi rendszert megváltoztató természetes jogával éljen, mint ahogy élt akkor, mikor fölkel a királyság intézménye ellen, tekintet nélkül arra, hogy az uralkodó töké osztály mit tart törvényesnek és mit nem.

Ez mostan a történelmi valóság és történelmi tanulság.

A fejlődés folyamán végbemenő ezen tanulságra szükség volt a proletárságnak, melyet most már a történelmi logika szemlélete és a szocializmus megismerése öntudatos táborra nevelt. A szocializmus által ismerte meg a munkásság a saját értékét és megtanulta, hogy egyedül a munka az az eszköz, melylyel úgy az egyén, mint az egész nemzet létezését biztosítja.

A munka jogainak védelme kell, hogy minden kormányának a feladata legyen, az a kormány, mely ezt tagadja s a munkát, mint az élet és közjó forrását, törvényekre és szuroinyokra támaszkodva, prédálul dobja az elődök tökének, az ellentétbe jut az igazsággal és a természeti törvényekkel, elvesztette létjogosultságát, el kell tűnnie a kormányzás porondjáról.

Nekünk nincs szándékunkban a polgárság nagy embereit felelősségre vonni, amiért alkotmányozó műveiket a kapitalista rendszer megnyomorította, nem kicsinyeljük le őket, nem kételkedünk abban, hogy őket munkájukban, tehetségük szerint, a becsületés szándék és önzetlenség vezérelte, de híjjával voltak még a mai kor tapasztalatainak, nem ismerték a töké és bémunka rendszerének szabadságától tulajdonságait, nem ismerték a történelmi materializmust, így nem tudták, hogy csak akkor lehetne igazi szabadság, igazi jólétet biztosítani az egész népek, ha a termelő eszközök és a termelt javak közös birtoklásának elveire épül az ország alkotmánya, ebből aztán önként következnek paragrafus nélkül is, hogy minden embernek egyforma joga van — a megjelhetéshez és szabadsághoz, minden embernek egyforma kötelessége van — a dolgozás.

A mai kor gazdasági fejlődése, a nép művelődése és szervezkedése meghozza majd az időt, hogy a munkásság megvívhatja az igazi függetlenségi harcot, s a jövő alkotmányát a természet törvényei szerint fogja megalapozni, mely kevesebb paragrafust, de több igazságot fog tartalmazni. s az utódok bizonyára nem fognak annyit a nagy emberekre hivatkozni, mint a reális igazságokra. K. F.

MUNKÁSOK, MINT ESKÜDTEK.

Nagyarányu és messzemenő jelentőséggel bíró reformot jelentenek Párisból. Az igazságügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy a jövőben a munkásokat is meg kell hívni az esküdtbírósiságba. Ez az újítás mindenesetre nagy hatással lesz nemcsak az esküdtzéki intézményre, de magára a munkásság társadalmi helyzetére is, mert a munkásságnak ezennel módja lesz arra, hogy közvetlen módon szembeszálljon a kapitalista hazugságokkal, melyek Franciaországban is csak úgy el vannak terjedve és megmetyelvezik a közfelfogást, mint egybeült a kapitalista államokban. Az újítással kapcsolatban az esküdt napidíjait is fölemelték, hogy ily módon is lehetővé tegyék a munkásoknak az esküdtbírósiságban való részvételt.

Az ember származása.

Irta: Dr. Madzsar József.

Ha az ember származásáról akarunk beszélni, talán leghelyesebb lesz úgy eljárni, mint ahogyan a régi krónikások írták a történelmet, csak hogy megfordítva. Nem a régi időkől haladunk majd az újabb idők felé, hanem megpróbáljuk követni az ember nyomait Bölsche mintájára visszafelé, mind távolabb eső korszakokba, és ily módon minden előre feltett elmélet nélkül is, csupán a történelmi tényekre támaszkodva, meg kell találunk azt az időpontot, amikor az ember megjelenik ezen a földön.

A biblia haterész' esztendejét ma már csak az elemi iskola katekizmusa veszi komolyan, hiszen a babiloniai ásatások olyan írásbeli adatokat kutattak fel, amelyek egészen kétségtelenül jóval régiebbek a bibliánál. Az emberek ugyanis akkoriban még nem porlékony papírosra írtak, hanem agyag táblácskára, amelyek kiégetve ellenállnak a pusztulásnak, úgy hogy ma is olvashatjuk, mint uralkodott Kr. e. 4000 esztendővel I. Sargon király, de sőt tudjuk azt is, hogy a babiloniaiak egész kultúrájukat más népfajtól, a szumiroktól vették, akik szintén sok ezer évig éltek előttük ugyanazon a helyen. A történetírók különben az egyiptomi kultúrát is jóval idősebbnek tartják 6000 esztendőnél.

De visszamehetünk még régiebb időkre is, ahonnan már nem maradt fenn írásos bizonyítéka az ember létezésének. Fenmaradtak azonban életének egyéb bizonyítékai, kultúrájának legkülönbözőbb termékei, eszközei, fegyverei, melyek bronzból vagy más régiebb időben köből készültek. és ezeket a kulturális eszközöket megtaláljuk mélyen a föld alatt, vastag föld- vagy iszapréteggel borítva és ezekből a rétegekből, ezeknek vastagságából legalább megközelítőleg ki lehet szamítani, hogy mennyi idő telhetett el azóta, hogy ez az eszköz kihullott annak kezéből, aki készítette.

A svájci tavak szélén kiásott cölöpepitmények mellett az iszap megőrizte még a romlényibb anyagokat is, a zürichi muzeumban ott látjuk a kőkorszak emberének ruhamaradványait, összeszáradt kenyerét, fabuzogányát. Megtalálták Franciaországban azokat a barlangokat is, amelyekben valamikor ember élt, és a falakon megmaradtak azok a kőbe vésett primitív rajzok, amelyekkel ez a szép iránt kétségtelenül fogékony ember lakását díszítette. A rajzokat azután lassankint beborította a falakon lecsapó vízből lerakódott cseppköreget és ennek a vastagságából is ki lehetett szamítani, hogy a rajzoló-művész legalább is százezer esztendővel élt a mi időszámításunk előtt.

A kemény kovaköből készült eszközök, a melyek a legjobban állanak ellen minden viszontagságnak, felfalálhatók még a régiebb földrétegekben is, sőt megtalálták a maradványait azoknak a műhelyeknek is, ahol készültek. A geológiai vizsgálatok alapján Penck a régiebbi csak durván hasogatott, csiszolatlan kőszközöket használt, körülbelül 200,000 esztendőre becsüli. Hogy eltörpül emellett az adat mellett a biblia az ő haterész' esztendejével!

Tehát százazekre tehető azoknak az esztendőknél a száma, amelyek az embert ezen a földön már mint kultúrembert látták, amely időkől az embernek, ha nagyon primitív eszközei is, de mégis kétségtelen kultúrájának a nyomai maradtak ránk.

Ennek a kultúrának a maradványaiban azonban sajátosság váltakozást veszünk észre. Menetl távolabbra megyünk visszafelé, annál primitívebbek lesznek a hátrahagyott eszközök; ma a vason alapszik az egész kultúránk, vas-eszközök maradnak a földben a távoli évezredek kutatói számára. Homeros hősei még nem ismerték a vasat, hanem fegyvereiket a sokkal könnyebben feldolgozható bronzból készítették. De volt olyan idő, amikor még a fémeket egyáltalában nem ismerték, hanem követek, kemény kovát csiszoltak meg és alakítottak belőle szerszámokat és fegyvereket. A legkeményebb köből olyan formás eszközöket, bal-tákat, vésőket, nyil- és lándzsahegyeket készítettek, hogy az alak tökéletességében és eleganciájában vetekedik a modern iparművészet raffiniált termékeivel. Még régiebbi időkben a követek nem csiszolták hanem hasogatták, a legrégebbi kovaeszközök pedig nem egybeek, mint egy-egy nagy kavicsból lepatantott éles szilánkok. Szóval, amint hátrafelé haladunk, nemcsak az időben megyünk vissza, hanem mind lejjebb haladunk a kultúra lépcsőfokain is.

[Folytatás a 2-ik oldalon.]

Egyről másról.

A konzervatív pártok természetesen nem szűkülöknek különböző árnyalatok nélkül. Ezt már így hozza magával a burzsoázia egyes rétegeinek egymással való folytonos versengése, mely állandó polgári pártkereteket lehetlenné tesz. Egyáltalán nem csodálatraméltó tehát, hogy ezen árnyalatok között vannak olyanok is, melyek éppenséggel nem takarják konzervatív voltukat. Sőt hivatkoznak vele. Így az a csoport, mely Hughes-ban, New York állam ez idő szerinti kormányzójában látja a Messiást, konzervatív republikánus pártnak nevezi magát.

Ennek a konzervatív republikánizmusnak a megtestesítője, Hughes ur, előreláthatólag még sokat fog beszélni magáról ez idén, lévén egyike a legtöbb kilátásokkal bíró elnökjelölteknek. Már eddig is tett egynemű 'elvi jelentőségű' nyilatkozatot s kénytelen volt kiterjeszkedni minden modern állam legégetőbb kérdésére, a szocializmusra is. Ez igen kényes kérdés az amerikai államférfiaknak, főképen azért, mert igen homályos fogalmak vannak erről az 'izé'-ről, amit pl. az amerikai hadügyben ambiciózus vezetője nyilvános négyülésein volt kénytelen elismerni. Am ha Taft van sötétben a szocializmus céljai és jelentősége tekintetében, azt még tán meg lehetne bocsátani; ő gyakorlati politikus, aki nem áll 'utopista elméleteket', 'demagog tévtanokat' böngészni. Neki égető praktikus kérdésekben kell intézkedni. Az egyedüli szemrehányás, amely Taft urat illetni lehet, az, hogy minek beszél olyasmiről, amihez nem ért.

Másképen áll a dolog Hughessal, aki első sorban elméleti lény, professor volt és a jog és államtudományok egyik díszje Amerikában. Neki tehát kell, hogy hozzászólgott legyen a szociális kérdéshez, nem pedig, hogy a szocializmus felett egyszerűen azzal siklik el, hogy az 'amerikaiak'.

Mert ezt mondta Hughes kormányzó és mikor ezt mondta, bizonyára szentül meg volt győződve, hogy valami szerfölött okos és merőben új dolgot mondott. Pedig ezt a frázist minden országos burzsoái hallatták a kezdődő szocializmussal szemben. A német államférfiak a német nép bekeszeretével, a magyar államtudósok pedig a magyar paraszt józanágával nem tudták összeegyeztetni a szocializmust.

A józan parasztról szóló elmélet, melylyel a magyar arisztokrácia és burzsoázia önmagát nyugtatta meg, ugyálszik a józan magyar paraszttal együtt vándorolt ki Amerikába, ahol az Hughes ur jóváalló polgárjogot és kiterjesztést nyert az Egyesült Államok területére is. És ezzel az érveléssel, melynél ma már sokkal különbet produkál a közmondásszerű börtört magyar szolgabíró-ész is, hozakodik most elő egy tudós amerikai államférfiu, a legfőbb állami tiszttség jölőlte.

De hagyjuk egyelőre Hughes urat. Hiszen az elnökválasztási küzdelem során még esik róla szó. Érdemes lesz azonban megfigyelni, miképp fog majd alakulni a konzervatív pártok véleménye a szocializmusról, ha a munkásság mint osztály tömörül majd egy politikai pártban, mind többet és többet ragadva magához a politikai hatalomból. Ezen megfigyelést most meg fogja nekünk könnyíteni, ha megvizsgáljuk, minő a demokrata, illetve republikánus párt állásfoglalása jelenleg a töké és munka viszonyát illetőleg.

E a hivatalos állásfoglalás kifejezésre jut a pártok platformjaiban, elvi alapjaiban. A polgári demokraták platformja, melyet a párt St. Louisi kongresszusa 1904-ben fogadott el, a 'Capital and Labor' fejezetben ezeket mondja: "Pártoljuk azon törvényes és közigazgatási intézkedéseket, melyek a tökének és munkának pártatlanul megadják azt, ami őket megilleti. Tökének és munkának nem kellene ellenségekké lenniök. Mindegyiknek szüksége van a másikra. Mindegyiknek megvannak a maga jogai, de a munka jogai bizonyára nem kevésbé "szertett", nem kevésbé "megszentelt" és nem kevésbé "elidegeníthetetlen", mint a töké jogai."

Ezzel szemben a republikánus pártnak 1904-ben Chicagóban megtartott kongresszusán elfogadott elvi alap így nyilatkozik a töké és munka viszonyáról:

"A töké és munka összeköttetése korunk gazdasági mozgalmanak eredménye, de egyiküknek sem engedhető meg, hogy áthágyja a nép jogait és érdekeit. Ily összeköttetések, ha jogszerűen alakultak jogszerű célokra, egyformán jogosulak a törvények oltalmára, de mindkettő alá van vetve a törvényeknek s egyiknek sem engedhető meg, hogy megszegje azokat."

Igen érdekes tanulságokat lehet leszűrni e két elvi álláspont összehasonlításából. Mindekelőt nem szabad azt hinnünk, hogy a demokrata párt tetszősebb frázisai és látszólagos "demokráciája" dacára is kevésbé konzervatív a republikánusnál. Mert mi az, ami a munkát pártatlanul megilleti? A munka gyümölcse! És vajjon azért küzd-e a demokrata párt? Dehogy is ezért, hanem a töké és munka egyenjogúsításáért, ami azonban önmagában véve ellentmondás, mert a töké rendszer fenmaradása bérabszolgaságot jelent a munkásosztály részére, mely mellett lehetetlen, hogy megkapja, ami őt megilleti. Ép ez a töké létezésének vagy nem létezésének kérdése, hogy a munka gyümölcse a munkást illeti-e vagy pedig a töké szedi-e el annak óriási hányadát, értékébőllet gyanánt. Nyilvánvalóan üres korteszbeszéd tehát ily gazdasági helyzetben levő osztály "szertett", "megszentelt" és "elidegeníthetetlen" jogainak érvényre juttatásáról beszélni, vagy kenetlejes prédikációkban óhajítani, hogy a "tökének és munkának nem kellene ellenségekké lenniök."

Töké és munka már fogalmunknál, jelentőségünkél fogva ép oly kevésbé lehetnek egyebek, mint összeegyeztethetetlen ellenségek, akár a tűz meg a víz.

A republikánus párt álláspontjánál a mi szembevetniük, az, hogy a "munkát" és a népet különböző két tényezőnek tünteti fel, és a nép szóba belefoglalja a tökések kicsiny csapatát is. Ezzel jelképezve mintegy a töké és munka összetartozandóságát. A másik szembevetniő körülmény a republikánus párt óriási respektusa a törvény előtt, mely az egész vonalon a töké uralmát biztosítja a munka fölött. Ezzel a két, rögtön szembevetniő alapelvvel üzi aztán szemfényvesztő játékát a republikánus platform, mondván, hogy sem a munkának, sem a tökének nem áll jogában áthágni a nép érdekeit.

Helyes! Tehát sem a munkának, sem a tökének nem áll jogában áthágni a népek, azaz milliónyi munkásnak és egy parányi csoport tökések érdekeit. Kétségtelen, hogy a nagy többség, a milliók, nem fognak a nagy többség, vagyis a saját érdekeik, más szóval a nép érdekei ellen cselekedni. A kik ennek érdekeit át fogják hágni, csak azok lesznek, akiknek érdekei ellentétesek a nép nagy tömegének, a munkásoknak érdekeivel s ezek a kevesek a tökések. Tehát még a republikánus párt okoskodása alapján is csak ahoz az eredményhez juthatunk, hogy nincs más hátra, mint ezeket a keveseknek a kisajátítása, hogy a politikai hatalom és a szentséges jog alkotása ne a kevesek műve legyen, hanem az egész népesség közös tevékenysége.

Az amerikai Szocialista Párt vezérorganuma és vezérszónokai, akkor, amikor az eurpai forradalmi szocializmus eredményeire mutatunk rá, a reformmunka nyomorúságával szemben, hasonlóan érvelnek, mint Hughes, azt mondva, hogy itt mások a viszonyok. Jó, legyen, de akkor miért hozakodnak ők elő minduntalan Angolország példájával, hogy az mennyire igazolja őket, holott Angolország viszonyait ép oly kevésbé lehet összehasonlítani az amerikaiakkal, mint akármelyik más eurpai országot? Anglia stagnál a kapitalista termelés terén, Amerika pedig óriási lépésekben halad a Marx megjósola uton.

És csodálatosak az isten utai: Ugyanazon a héten, amikor a Szocialista Párt a maga igazolását véli látni abban, hogy a hulli kongresszuson az angol trade unionista munkások egy kicsiny lépést tettek a szocializmus felé, mondom, ugyanazon a héten szelében tárgyalták, az amerikai független munkáspárt megalakulását, mely munkáspárt az A. F. of L. tagjából lenne megalakítandó. Ime, mily eredményesen furtak belülről, mennyire bevették a szocializmust a uniókba, annyira, hogy most, a mikor már a régi, konzervatív angol munkásszervezetek is a szocializmus utjára kényszerültek, az amerikai gazdasági szervezetek több évi eredményes "szocialista" furás után felrugják alapelvüket a "ki a politikával a uniók" című frázist és megalakulnak, mint független párt.

Repedezik, kegyetlenül repedezik az A. F. of L. épülete. És amily mértékben korrumpálni fogják a "független" polgári politikával, azonképpen fog erősödni az "amerikaiatlan" szocialistikus gazdasági mozgalom.

Soha még párt taktikáját az élet annyira le nem cáfolta, mint az amerikai "Socialist Party"-ét, az — amerikai független munkáspárt megalakulása. L. G.

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.
Kiadja
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.
Megjelen minden kedden és pénteken.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre \$2 00
Fél évre 1 00
Negyed évre 0 50
Európába 12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.
A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.
Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.
ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.
A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.
ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.
SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c
Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, February 21, 1908

PÁRBESZÉD.

Folytatja János és Samu bácsi.

S. Most térjünk vissza ahoz az 50 emberhez, kik a műhelyben maradtak!
J. Nos, azok kapnak valamit.
S. Ez nem elegendő a te 'rendszered' szerint, ezeknek nem 'valamit' kell kapniuk, ezeknek többet kell kapniuk, mivelhogy többet termelnek. Többet kapnak-e ezek?
J. N—s!
S. Dehogynak kap!
J. De nem kapnak kevesebbet sem.
S. Eleinte nem. De később igen. Azok az emberek, kiket a munkából kidobtak, nem akarnak éhen halni, inkább dolgoznak 1 dollárért, mint semhogy semmit sem keresenek és éhen haljanak. Ugy hát ezek ajánljának 1 dollárért is munkára. S az eredmény az, hogy ahol azelőtt 100 ember kapott két-két dollárt, ma 50 ember csak egy-egy dollárt kap, a többi 50 ember egyáltalán semmit, dacára annak, hogy a gépek használatával többet termelnek, mint azelőtt. Ez az általános elégedetlenség oka.
J. Elnémul.

János. Szeretném tudni, miért kell a szocialistáknak egy oly dicső elvet osztálygyűlölettel fűszerezni?
Samu. Teszik ezt?
J. Hát persze, hogy teszik. Te nem tudod, hogy osztálygyűlöletet hirdetnek?
S. Nem tudom. Sőt mi több, tudom, hogy ők ezt nem teszik.
J. Tagadhatod-e, hogy a szocialisták végéig a munkásosztályt gyözték?
S. Nem tagadom, sőt ellenkezőleg, elismerem és teljesen magamévá teszem.
J. Nagyon jó; és kérem minnek nevezted ezt, ha nem a gyűlölet terjesztésének? Hogyan győzedelmeskedhetik az egyik osztály anélkül, hogy a másik ne vesztessen?
S. Ez egyszerűen lehetetlen. Ebben teljesen igazad van.
J. Hát hogyan tagadhatod, hogy ez nem fejlesztése a gyűlöletnek, a szocializmus létezésének rossz dolga; hol ezek léteznek, veszekedések, összeütközések, gyűlöletnek kell lennie. De előnyös lenne-e megsemmisíteni egy osztályt és helyébe egy másikat felállítani?
S. Kezdesz már okosan beszélni?
J. Tehát akkor egyetértünk abban, hogy egy osztálynak a lerombolása és egy másiknak felállítása csak harcot és gyűlöletet idéz elő?
S. Teljesen megegyezem veled abban, hogy egy osztály lerombolása és egy másik felállítása és ezzel az osztálykülönbség fenntartása, nem vezet bennünket az emberi haladás útjára.
J. Örvendek, hogy így beszélsz, én is ezt gondoltam.
S. S ha ez jelent valamit, csak azt jelenti, a te felfogásod szerint, hogy a munkásosztály győzelme hasonló lesz akármely más osztály győzelméhez. Csupán csak elnyomó-csere.
J. Ez az!
S. S ez helytelen.
J. Hogyan?
S. Ha te egy szál égő szalonyfűt beledobsz egy puskaporos hordóba, ez felrobban, nemde?
J. Igen.
S. És ha egy szál égő közönséges kényfűt dobssz bele....
J. Ép úgy felrobban!
S. Ebből ítélek, következtethető-e, hogy akármint dobunk a hordóba, ez robbanást idéz elő?
J. (Habozik.)
S. Ha egy pohár vizet öntünk belé?
J. Nem, abból nem lesz robbanás.
S. És a puskapor robban-e erre....?
J. Ezzel teljesen meg lesz semmisítve.
S. Épen így van a puskaporos társadalmi rendszerben is, melyben az emberiség él. A különböző osztályok folytonos győzelme, mindmégannyi egy gyufaszálak puskaporos hordóba való dobálása volt, melyet természetesen robbanás követett, ezek az osztálykülönbségek, oly osztályerdekekből eredtek, melyek minden általuk előidézték harc és gyűlölet elcsitítása után újra felbukkantak. Miért?
Mert a program, melyet ezen különböző osztályok mindegyike magával hozott és melyet magával kellett hoznia, megfelelőleg a saját megélhetési törvényeinek, osztályharc-program volt. Ez pedig azért volt, mert azon alapelve voltak feltevése, mely a termelési eszközök magántulajdon-jogát követelte meg az egyéni megélhetés szempontjából. A munkásosztályllyal másképen áll a dolog. Ezen osztály nem hozhat más programot magával, mint a termelési eszközök köztulajdonba való vételét, az egyéni megélhetés szempontjából. Tehát a munkásosztály győzelme az osztályerdekek megszüntetését jelenti, megszüntetése az osztályharcnak, megszüntetése az osztálygyűlöletnek, az igazi megvalósítása a 'béke' a földön és 'jóakarat az emberek között' jelszónak. Érted már?
J. Valamelyest!
S. Tehát a szocialista elvek azok, melyek nincsenek fűszerezve osztálygyűlölettel, hanem ellenkezőleg szeretettel; minden más politikai vagy gazdasági mozgalom pedig, bármily más nevet viseljen, vagy bármily törekvés legyen, csak osztálygyűlöletet szít és azt fentartja, mivel ezeknek a képviselői azok, kik görcsösen ragaszkodnak a termelési eszközök magántulajdon-jogához, mely szükséges az egyéni megélhetéshez, következésképpen minden azon a rendszeren mulik, melyen a magántulajdon-jog felépült és mely forrása az osztálygyűlöletnek. Gondolkozzál efelel!

AZ EMBER SZÁRMAZÁSA.

(Folytatás az első oldalról.)

Lefelé abban az értelemben, amint a ma élő embereket is eszközei tökéletességi foka szerint sorakoztatjuk a kultúra fokozatain. Legalul állanak azok a népek, amelyek még ma is a köeszközöket használják és a fémeket csak azóta ismerik amióta az európai kultúra termékeit hozzájuk is eljuttatta a világörögalm.

Láttuk, hogy már ettől az időszaktól, a legalacsonyabb kultúrfoktól is százezernyi esztendőök választanak el. De ha leérünk ennek a kultúrelőcsőnek az aljára, el kell jutnunk olyan fokra is, ahol a kultúrának többé semmi nyomát sem találjuk, vagy azért, mert az emberek szerszámaikat még kőből sem tudták készíteni, úgy hogy nyomtalanul elpusztultak, vagy pedig, még régiebb korszakban, mert egyáltalában még nem is voltak szerszámaik. Hissen még ma is élnek olyan néptörzsek, amelyek csaknem ezen a, már kultúrának sem nevezhetők, lépcsőn állanak. Az ember tehát régiebb lakója lehet a földnek, mint ahogy arról a köeszközök tanúságát tesztek. De vajjon be lehet-e bizonyítani, hogy ember csakugyan él már a legkezdetlegesebb korszak előtt is.

A föld megőrizte számunkra nemcsak az ember kultúrájának, hanem magának az embernek is a maradványait, a szerszámok mellett találunk embercsontokat is. Ezek a csontok tehát tanúságát tehetnek az ember létezéséről olyan időből is, amikor még nem volt olyan kultúrája, hogy annak a maradványai tanuszkodhatnának. És ezek a csontok csakugyan tanuszkodnak is.

A legelső ilyen nagyon régi csontokat 1857-ben találták a Neandertál egyik barlangjának kiteremtésénél. Ime, itt van a közvetlen bizonyíték, ennek a koponyának a tulajdonosa még együtt élt a mammutokkal. A furcsa csak az volt, hogy a koponya nem volt egészen olyan, mint a ma élő embereké. Igaz, hogy máris, az is olyan nagyon régi, a rómaiaktól származó koponyák is különböznek egy keveset, a fogaik nagyobbak, erősebbek, de máskülönben nem tudnók megkülönböztetni a máskióttól. Ez a neandertáli koponya azonban egészen más volt. A homloka hátracsapott, alacsony volt a szemek fölött hatalmas, erősen kidudorodó szemöldökűvek ültek. A koponya őrtagalma is jóval kisebb volt, mint a ma által, és mivel a koponya őrtagalma mérete az agyvelő mennyiségének, ennek az embernek aránylag nagyon kis agyveleje lehetett. Az egész koponyán határozottan több volt az állati jellemvonás.

Ez a lelet csakhamar lázba hozta a tudókat. Eleinte tagadták, hogy a koponya csakugyan olyan nagyon régi lehetne, Virchow meg azt állította, hogy ha a koponya csakugyan nagyon régi is, kétségtelenül nem volt normális emberné a koponyája, hanem a véletlen olyan koponyát őrzött itt meg, amelynek tulajdonosa sok mindenféle torzító betegségen ment át és ezek hagyták hátra a koponyán azokat a majomszerű nyomokat. Néhány esztendő mulva azonban újra találtak ilyen régi koponyát, ismét barlangban, Spy mellett, mammut, orrszarvú és barlangi medve csontjaival együtt. És ezen a koponyán is megtalálták ugyanazokat az állati jellemvonásokat, melyeket Virchow mindenféle betegség számlájára akart írni. Az évek folyamán folyton szaporodtak az ilyen leletek, Horvátszámban, Krapina mellett egy barlangban meg valami háromszáz ilyen őskori ember csontjait találták ki. A csontok össze vannak törve, részben megegyeznek, itt kétségtelenül történelemelőtti ember-lakoma maradványai kerültek napvilágra.

Es ezek a leletek mind megegyeznek az elsővel azokban az állati jellemvonásokban, sőt még egy új vonást is szolgáltatott a talált állkapcsok; ennek az embernek alig volt állscsusa, az állkapocs hátrafelé lekerekített, szóval hatványozott mértékben meg volt mindaz a jellemvonás, melyek az európai ember szemében megadják a vadembernek a vad jellemvonást.

Hozzá meg ez az ember alig tudott beszélni! Mikor a csontokat Röntgen-sugarakkal átvilágították, kiderült, hogy hiányoznak az állkapocsban azok a csontgerendázatok, amelyeket a beszédnél leginkább használt izom vonaglása hoz létre a csontokban. Valóban, ez a kőbaltás, emberevő neandertáli ember vadabb volt, mint ma a legvadabb élő emberfajta!

Ime, amint visszafelé lépünk az ember történelmében, megváltozik a kultúra, megváltozik az ember, de megváltozik az embernek egész környezetet is. Azokat a barlangokat, melyekben ezekre a csontokra akadtak, olvadó gletszerek rohanó vize vajtá ki. Igen, abban az időben Közép Európát örök jég borította, a Kárpátokról gletszerek nyelve nyult le és ebben a környezetben, a rénszarvassal, mammuttal és barlangi medvével együtt élt a neandertáli ember, kőhegyű lándzsájával vadászott rége kihal állatokra, és a nyugalom óráiban bevégte barlangja falába az elejtett állatok képét. Ez volt az ugynevezett jégkorszak kellő közepé. És ez a jégkorszak eltartott legalább is félmillió esztendőig.

Az ember tehát már ily elképzeltetlenül hosszú idő előtt itt élt ezen a földön. Igaz, hogy nem volt egészen olyan, mint amilyenek mai napság látjuk, több volt benne az állati jellemvonás, belsőleg és külsőleg is. És amint az idők lassu folyása alatt kultúrában mind magasabba emelkedett, az ember maga is valahogy mindinkább emberré lesz.

SZERVEZŐI JELENTÉS.

Columbus, O. 1908 febr. 13.

Január 11-én, szombaton este vettem bucsut clevelandi elvtársainktól. Kemény, forradalmi munkánk közben csakugyan nem engedhetünk szerephez jutni szentimentalizmust; és mégis két heti szerzettil, testvéries megértéssel együtt folytatott munka után nehéz szívvel távoztam és úgy hagytam el az elvtársakat, mint régi, igaz barátokat. És ugyanez ismétlődött meg velem még egyszer és fog megismétlődni utam közben még többször is. Clevelandban végeztem munkánkról már megemlékeztem lapunk hasábjain részletesen. Tán csak annyit utat mondatok meg, hogy a Népakarat részére tizenhét új előfizetőt szereztem ottlétem idején. Hiszem, hogy nem csalódom, ha azt álítom, hogy Cleveland rövid idő mulva megint elfoglalja szövetségünkben azt a helyet, melyre a viszonyok predestinálják.

Tizenkettedikén érkeztem East Pittsburghba és a vasutóról szinte egyenest az előre hirdett négyülre mentem, hol már együtt volt mintegy 100 főnyi közönség.

Fritsch Jenő elvtárs elnöki megnyitó szavaival után mckeoport elvtársaink dalárdája elnekelele a Marsaillaiset, ezután pedig én fejtegettem a napirendre tűzött tárgyat. Néhány kérdés és a rájuk adott válaszok zárták be a gyűlést.

Hétfőn és szerdán este egy-egy előadást tartottam szervezetünk Beech Street-i helyiségében, hol rendes körülmények közt minden szerdán este tartanak önképző összejöveteleket, kedden és csütörtökön pedig angol nyelvet tanítanak Gross Lajos és Weiss Márton elvtársak (előbbi kezdők, utóbbi haladók részére.)

Az E. Pittsburgi szervezet állandóan igen szép és rendszeres munkásságot fejt ki, a minnek legjelemezőbb mértéke, hogy lapunk szép számu előfizetővel rendelkezik e helyütt.

A rosz munkaviszonyok sulya azonban itt is erősen megérik a szervezetnek tagszámán és pénztárán is. Sokan utaztak szerzetést úgy, hogy az egyébkor eleven, pezsgő életi helyiség teljesen kihalt, őr. A hatalmas Westinghouse-féle telep májdnem őresen áll s bár a polgári lapok már hetek óta bolondítják a népet, hogy indul a munka, ilyesmiről egyelőre szó sincs.

Somogyi Mihály.
(Folytatjuk.)

RÖVID HIREK.

Az angol kerek asztal. A német nemesekek üzelmei után az angolokról csuszott le most a lepel, melyhez még hozzájárult a 300.000 dollár értékű állami ékszernek eltűnése. Edward király mindent elkövet, hogy az ügyet eltussolja.

Japán és Amerika a két legjobb barát. ezt hiesztelik a polgári lapok. De azért folyton fegyverkeznek egymás ellen.

Schwab elutazott Oroszországba, hogy hadihajókra vegyen fel rendelést.

ÖNGYILKOSSÁG A SZERZETESI CELLÁBAN.

A piarista-szerzet kupavésti rendházában öngyilkosság történt. Kovács Antal igazgató cellájában a szokásos jelenet újra ismétlődött. Mely jelenetek „Egy szerzetes naplója” című regényből eléggé ismeretesek. P. Elek Pál törvényszéki írnök megtudta, hogy felesége az igazgatóhoz jár, azért az igazgató tiltakozása dacára is a cellába hatolt. Mikor felesége megpillantotta, felsikoltott és az asztalon levő revolverrel föbőlelte magát. A rendőrség az esetről a következő jelentést adta ki: P... Elekné született St.... Margit maganzónő, hétfőn délután Molnár-utca 36. sz. lakásán (!) föbőlte magát és nyomban meghalt. Tettének oka ismeretlen. (?)

AZ IZGATÓ SZÁMOK.

Minden ékesszóló agitátornál is jobban igazgatnak azok a számok, melyet az iparhatóság adott ki és a tökéles nemtörődömségének statisztikáját jelképezi. E szerint megbeszéljük:
A közlekedési és gépgyári üzemben 18,6%, majdnem minden 5-ik munkás.
A vas- és fémiparban 14%, majdnem minden 7-ik munkás.
A vegyesüzeti iparban 9%, majdnem minden 11-ik munkás.
Az élelmészeti iparban 4,4%, majdnem minden 23-ik munkás.
A kő-, föld- és anyagiparban 3,6%, majdnem minden 24-ik munkás.
A fonó- és szövőiparban 2,9%, majdnem minden 28-ik munkás, stb.
Ha most még hozzáadjuk az óriási számu ragályos betegséget, mely a munkások összezsúfolásából keletkezik, kell hogy fellázadjon a vérrünk ezen gyilkos társadalom ellen.

MILYENNEK KÉPZELEM EN AZ ISTENT?

A Népakarat eredeti tárcája.

Ha megkérdem a fanatikusk, vallásos embert: hogy mi az Isten, azt feleli rá: öröktől fogva létező, láthatatlan, szellemi lény, melynek sem kezdete nem volt, sem vége nem lesz.

Ha megkérdem a nem vakbuzgó embert, különbözőképen festi le az isten alakját, létezését. Ahány ember, majdnem annyiféle a lefoglalás.

Ha megkérdem a polgári társadalom maradi bölcseit, azt fogják mondani, nehéz fogalom, melyen tőrőd kell a fejedet, ha meg akarsz bolondulni.

Feltettem egyszer ezt a kérdést egy ilyen polgári tudósnak és ezt a feleletet kaptam tőle: Igen sokat törtem rajta a fejemet, de éppen nem mondatnám, hogy belebolondultam volna. S ami még akkor megfejthetetlennek tűnt fel, amint akkor még oly sötétnek láttam, azt ma már tisztán, világosan látom. Nem nyugodtam bele könnyedén, hogy napirendre térjek az Isten létezésének vagy nem létezésének témájára felett. Gondoltam, hogy ha annak a bölcsek igazra van akkor legfeljebb velem egyvel szaporodik a bolondok száma, ha azonban nincs igaza, akkor ő és nem én vagyok a bolond.

És lám, én nem bolondultam meg, őneki pedig nem volt igaza.

Behatóbb nyomozás, kutatás, hosszú tanulmányozás és gondolkodás után nem hogy sötétebb lett volna lelki világom, de olyannyira megfeszítultt ebben a kérdésben, hogy én na, nem mint bölcsek, csak mint egyszerű halandó, bátrán, biztosan merem állítani, hogy az Isten nem más, mint őr fogalom, melyet mindenki úgy fog fel, ahogy neki jól esik.

Minden korban másképp fogták fel az Istent; de mindig úgy, ahogy azt a gazdasági viszonyok átalakulásai, az emberek általános műveltsége s főképp az egyes társadalmi osztályok érdekei maguknak hozták.

Ha vissza akarunk menni a legrégebb öskorba, vagyis arra az időre, amelyben az emberek társaságban kezdtek élni, azt találjuk, hogy az emberek gazdasági, illetve életérdekei szolgáltattak arra okot, hogy maguk felett egy láthatatlan erőt, hatalmat képzeljenek, melynek akaratától függ az ő akaratuk, életük.

Amint az emberek turkálni kezdték a földet, hogy abban könnyebben, bujjában teremjen meg az ő mindennapi életszükségletük kielégítésük eszköze, nem ismervén a természet titkait, bizonyos embereket följeltek ki, akik folyton az időjárás változásait figyelték meg, ezért őket a többiek eltartották. Ezek a naptár gyanánt szolgáló emberek a természeti tüneményekből félelmetes dolgokat magyaráztak ki amazoknak amit természetesen mindenki rendületlenül elhitte.

Emberfeletti hatalomnak hitték mindazt, a mi nem az ember akaratától történt.

Féltek, rettegetek mindentől, ami a nagy természetben történt; de különösen féltek a villámlás és égdörögéstől.

Például az ókor legrégebbi népei: a szumirok egyiptomiak, babiloniaiak, aszirokk, mekkék, perzsák, hinduk, főniciek, zsidók és kínaiak már az emberi műveltségnek azon a fokán álltak, hogy szép építményeik, szobraik voltak s valóságuk még mindig a természetimádás volt.

A görögök az akkori nemzetek közt a legműveltebbek voltak, amit építményei, szobrai, irodalmuk és festészetük élénken bizonyítanak, mindazonáltal az Isten fogalmának értelmezésében igen eltérők voltak nézeteik, s éppen azért csinálták maguknak olyan sokféle Istent.

Általános vallásuk a természetimádás; főistenük Zeus, ennek felesége Héra. Ezenkívül számtalan más Istent ismertek. Így pl. Apolló a költészet istene, Aresz a háborúé, Pallas Athéné a tudományé, Amor a szerelm istenei voltak.

Szóval egy egész sereg istent imádtak. A rómaiak szintén természetimádók voltak. Volt istene a földnek, fünek, fának, gabonának, veteményeknek stb. Voltak jó és rosz szellemeik.

Később azonban isteneket cseréltek. Átvették a műveltebb népek isteneit. Különösen a görögök voltak rájuk vallás tekintetében óriási hatással. S így a görögök Zeusából Jupiter, Herából Junó, Pallas Athénéből Minerva lett stb. Nemzeti istenük a Mars, a háború istene volt.

Sokat változtattak aztán az Augustus római császár uralkodása alatt született Nazaréthi Jézus tanításai az istenfogalom értelmén, mert ő már egy istent hirdetett, amely felfogásnak sok követője is akadt s aztán lassan-lassan a fokozatos gazdasági fejlődés kényszerére alatt eldobták a sok ócska istent és helyébe odaállították a mostanit, szent lelkével és fiával: Jézussal, akit először keresztire feszítettek, de a későbbi viszonyok olyan helyzetbe sodorták a felsőbb osztályokat, hogy a gyűlöl, a megvetett, tisztá, becseletes szívű, nagy tudásu forradalmárt istennek avatták, akinek a bőrere most jó üzletet csinálnak.

Nem habozok kimondani, hogy Jézus Krisztus a szó legnemesebb értelmében megtévesztett forradalmár volt, bár nem a mai modern alappon álló forradalmár, aki végtelenül szeretett

embertársait, úgy, hogy egyedüli ideálja volt az összerberiség boldoggá tétele. Bizonyítja ezt minden, de főképpen az a cselekedete, hogy a magántulajdon ellen tört.

És halála után, ezt az igazán nagyszívű embert, lealacsonyították isteni szerepre, üzletcsinálási eszközzé. Aki a világhosszú terjesztésének martirja lett, azt a nemes szívű, lángelkű forradalmár a sötétség terjesztésére használják fel.

És azt mondják, hogy ők követik az isten fiát, midőn az ő nevében követnek el minden gazsgót.

Azt mondják, hogy az isten végzetlen hatalommal bír. Hogy van hát az, hogy a pap-ság, amely ezt hirdeti, egy cseppet sem fél az isten haragjától? Sőt az isten még bújva lop-tak, raboltak, gyilkoltak és gyilkoltattak száz-ezreket; nőket és ártatlan gyermekeket.

Vajjon az az isten, ha létezne, nem sujtotta volna-e már agyon régen az ő leggyalázato-sabb árulóit: a vallás hirdetőit.

Ha olyan hatalmas az isten, miért nem akadályozza meg, hogy az ő nevével rabolhassanak, gyilkolhassanak. Ha az isten végzetlen bölcs és jó, miért engedi egyik gyermekét, melyet ép úgy saját hasonlatosságára teremtett, mint a másikat, éhen halni, míg a másikat duskálni engedi mindenben, még embertársa vé-reben is.

Ha igazságos, miért nem tesz igazságot? Hja, ő szabad akaratot adott, mondják. Jó, legyen. De ha így van, akkor elvesztette az itélő hatalmat is fölöttem s akkor nincs okom tőle félni.

Ördögé a lelke, annak hatalmában vagyok. De ha az ördögnek is van hatalma, akkor egy-forma okom van mindkettőnek a kegyeibe be-hizelegni magamat. S így mi a különbség a kettő között? Semmi. Csak annyi, hogy az isten láthatatlan szellemi lény, amely mindenütt jelen van s az ördög pedig közönséges fekete néger fajzat.

Egy az Isten! De hogy lehet akkor minden-ütt? Szellemi lény?... A fizika azt tanítja, hogy ami szellem, az nem lény s ami lény, az él és mozgó test, amit látni is lehet; sőt még meg is lehet fogni.

Egy és ugyanabban az időben, egy és ugyan-azon test két helyet nem foglalhat a világúr-ben. Időbe kerül, míg egyik helyről a másikra mozdul. Ez ugyancsak olyan fizikai törvény, ami hitelt érdemel, hogy higgyem el hát azt, hogy az isten, mint lény, egyszerre mindenütt lehet?

Öröktől fogva van és lesz. Kezdet és vég nélkül semmi sem volt, nincs, nem is lesz.

De mi hát akkor az isten? Erre a kérdésre egy zsidó rabbi azt mondta egyszer, hogy: üres tábla, melyre mindenki annyit ír, amennyit ő akar.

Például a görögök, rómaiak sokat írtak rá, a középkor'beli keresztények hármát, egy sereg szenttel, a zsidók és mohamedánok csak egyet. S a megszámlálhatatlan vallások majdnem mindegyike változatosan jegyzi fel az ő istenét. S ahogy mindenkinek joga van úgy írni, ahogy akar, miért ne legyen nekem jogom o-át írni rá. Hát az enyémen nulla van.

Azonban én is hiszek egy istent. Nekem is van istenem. S ezt én elneveztem istenségnek amit pedig úgy képzélek, hogy ez az örökké működő nagy természet.

Ilyennek képzélem én az istent.

S—g K—n.

EGYLETI HIREK

A new yorki Szoc. Munk. Szerv. II-ik osztálya 1907. február hó 22-én este 8 órakor (helyiségekben 1567 2nd Ave, Uj Világ kávéház I-ső em. helyiségében) felolvasó estét tart. Tárgy: **A munka mint minden vagyon forrása.** Előadó: **Bolgár Elek.**

A Buffaló-i Szoc. Munk. Szerv. 1908. február 21-én, Washington születésének évforduló napján a Vámosi Hallban (Austin és Tonavanda Str. sarkán) **NAGY ALARCOS BALT RENDEZ.** Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj 25 cent.

A Milwaukee-i Magyar Szoc. Önképző és Dalkör, folyó évi február hó 23-án, vasárnap, a Freie Gemeinde Hall-ban (262 4th St.) színelőadás és táncal egybekötött mulatságot rendez. Színre kerül: **A CIGANY.** Belépti díj személyenkint 15 cent. Kezdeté d. u. 3 órakor.

Munk. Betegs. Szövetség I-ső osztálya f. hó 21-én tartja rendes ülését. Titkár.

A M. B. Sz. XX. osztálya a sorshuzást elhalasztotta március 15-ére, miután az osztályok nem küldték be a sorsolási jegyeket. Kérjük az osztályokat a fenti időre azokat okvetlen beküldeni, mert kénytelenek leszünk a huzást a kint levő jegyek nélkül megtartani.

A Baltimore-i Szoc. Munk. Szerv. értesíti tagjait, hogy folyó hó 23-án, vasárnap, délután 3 órakor, a Labor Lyceum helyiségében, 1011 Baltimore Street, **RENDEKIVÜLI KÖZGYÜ-LÉST** tart, melyre megjelenni sziveskedjenek. Minden tag hozza a tagsági könyvét magával. A szervezet megbízásából: **Salamon.**

A Philadelphiai Szoc. Munk. Szervezet által saját helyiségében, 800 Parrish St.-en tartandó felolvasások ideje és tárgya:

Február 22-én: Az ember származása.
Február 29-én: A párisi kommune.
Március 7-én: A klerikalizmus.
Március 14-én: Az osztályok keletkezése.
Március 21-én: Az osztályharc.
Március 28-án: Politikai mozgalom.
Április 4-én: Gazdasági mozgalom.
Minden felolvasás után a tárgyra vonatkozó kérdések intézhetők a felolvasókhoz.
Munkástársainkat és elvtársainkat felhívjuk, hogy hívják meg e felolvasásokra barátaitkat és ismerőseiket.

A Chicagai Magyar Szoc. Munk. Szervezet 1908 február 22-én, szombaton este, a Friedman Halban, Western és Grand Ave sarkán, táncal egybekötött nagyszabású kedélyes estélyt rendez, mely alkalommal be lesz mutatva az Ázsiai Népgyűlés, a magyar rendőrtisztviselő jelenlétében. Belépti-díj 15c. Kezdeté este 7 órakor.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztálya 1908 február 22-én, este 7½ órakor választmányi ülést tart. Pontos megjelenés! Titkár.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. oszt. 1908 február 22-én, este 8½-kor, rendkívüli haviülést tart. Tárgy: Az alapszabályok tárgyalása.

A Cincinnati-i S. L. P. Magyar osztálya 1908 március 1-én, vasárnap, a Cosmopolitan Hallban, 1313 Vine St., részben saját könyvtára, részben pedig a párt céljaira világpostával és színelőadással egybekötött **NAGY TÁNC-MULATSÁGOT** rendez. Színre kerül: a Li-liomfi. Kezdeté este 6 órakor. Belépti díj 15c.

A Clevelandi Magyar Szoc. Munkás Szervezet 1908 február 29-én a Miller Hallban, (volt Ohl-sen Hall) 1940 W. 28th St., színelőadással egybekötött nagy TÁNCMULATSÁGOT rendez.

Beléptidíj 25 cent. Kezdeté este 7 órakor.

A St. Louisi Marx Károly Munkás Önképző Egylet 1908 február 29-én este a Concordia Club Hall-ban, 1441 Chouteau Avenue, **NAGY ALARCOS BALT RENDEZ.** Kezdeté 8 órakor. Belépő-díj 25 cent.

VIII. osztály jelentése.

1908. február 9-én tartott rendes havi gyűlés jelentése. Taglétszám 42, Pénztári állomány: \$22.08. Tudatjuk, hogy Somogyi (szervező) elvtárs, hosszabb ideig itt tartózkodott, és ezen idő alatt tevékeny munkát fejtett ki a szervezkedésre vonatkozólag.

Megérkezésekor tartottunk egy népgyűlést, melyen Somogyi elvtárs közel négy óras beszédben ismertette a mai krízis okait. Továbbá tartott a szervező több előadást is, melyet ugy elvtársaink, mint az indifferentsek szorgalmasan látogattak.

Szervezetünk a szedőgépre befolyt összeg felhasználását tudomásul vette, mivel tudja, hogy az osztályok nagyobb része a rossz idők befolyásolása által nem nyújthatnak kellő támogatást a sajtónak és ebből kifolyólag az összeg igénybevétele az egyetlen fegyver a Népakarat további fentartásához jogos volt.

A szervező költségéhez 5 dollárral járultunk hozzá. A Népakaratnak szereztünk 5 új és folytatolagos előfizetőt. A munkaviszonyok napól-napra türethetlenebbek. A munkabérek és a munkaidő csökken, ellenben a munkanélküliek száma rohamosan emelkedik.

Beiratkozot 8 és elutazot 5 tag, közöttük 3 tisztviselő. Helyükbe beválasztottak: J. Székely, ellenőr, B. Vislay, könyvtáros, L. Stéger lapkezelő, lakik: P. O. B. 385 E. Pittsburg, Pa. Elvtársak, munkástársak! Kerüljétek Pittsburgot, mert a polgári szennylapok ismét kőrölik, hogy Pittsburgban a munka megindult.

L. Stéger, L. Gross, biz. férfiak.

SZERVEZETEK ÉS ELVTÁRSOK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat és egyes elvtársakat, kik Somogyi Mihály szervezőt körükben óhajtják, hogy levelezéseiket a következő címre küldjék: február 26-ig, Cincinnati, 29-től a további intézkedésig St. Louis, Mo., M. Somogyi, a fenti szervezetek titkáraihoz címzendők.

MEGHÍVÓ!

A Socialist Labor Party angol pártlapunk, a "Daily People" javára 1908 március 15-én, vasárnap, a Grand Central Palace, New York város legnagyobb és legdiszesebb termében, (Lexington Ave., a 43. és 44. utcák között) Bállal egybekötött

Nagy HANGVERSENYT rendez, mely alkalommal a Metropolitan Opera House 45 tagból álló zenekara fogja a műsort gazdagítani. Továbbá a legszebb mozgóképek fogják a t. közönséget szórakoztatni.

Műsor kezdete d. u. 3-kor. Tánc kezdete este 8 órakor. Belépti díj 25 cent. Ruhatár 10 cent. Jegyek kaphatók szerkesztőségünkben és a hangverseny napján a helyszínen.

A TÁRSADALMI FORRADALOM.

— Irta Karl Kautsky. —

VII.

4. A munkások munkabevonása.

Látjuk, hogy a társadalmi forradalom lehetetlenné teszi a tőkés termelési mód továbbfejlődését, hogy a proletáriátus politikai uralma szükségyszerűleg összekötésben áll a tőkés termelési mód elleni gazdasági forradalommal, mely annak folytatását megakadályozza. A termelést azonban folytatni kell, az nem állapodhatik meg, még néhány hétre sem, anélkül, hogy az egész társadalom tönkre ne menjen. Így aztán a győzedelmes proletáriátus számára az a sürgős feladat áll elő, hogy minden zavar ellenére is biztosítsa a termelés menését és azon munkásokat, akik a gyárnak vagy műhelynek hátat fordítottak, azo visszavesszék s ott megtartsák, hogy a termelés zavartalanul folyjék tovább.

Milyen eszközök állanak immár ezen feladat megoldása érdekében az új kormány rendelkezésére? A kihezetéses eszköz bizonyára nincs ezek között, még kevésbé a fizikai kényszereszköz. Ha akadnak emberek, akik azt hiszik, hogy a proletáriátus uralma feyházuralomhoz vezethet s hogy aztán mindenkinek a felsőbbesség fogja a munkáját ki-osztani, úgy rosszul ismerik a proletáriátust, mert ennek, mely akkor maga fogja a saját törvényeit megalkotni, sokkal erősebb szabadság-érzessel bír, mint ama szolgálékű, alázatos professzorok, kik a jövő társadalom feyházszerű jellege fölött jajgatnak.

Egy győzedelmes proletáriátus sohasem türe meg feyházszerű, vagy kaszárnnyabeli rendszabályozást. De erre nincs is szükség, más eszközök is állnak rendelkezésére, hogy a munkásokat munkában tartsa.

Itt mindenekelőtt nem szabad megfeledkezni a szokás nagy hatalmáról. A töké rászoktatta a modern munkást, hogy napról-napra dolgozzék, munka nélkül sokáig ki sem bírja. Sőt vannak emberek kik olyanira megszokták az ő munkájukat, hogy azt nem tudják, mit kezdjenek szabad idejükkel, kik szerencsétlenül érzik magukat, ha nem dolgozhatnak. Kevés ember fog akadni, ki minden-munka nélkül tartósan jól fogja magát érezni. Meg vagyok róla győződve, ha a munka elveszti a tudolgozottság visszataszító jellegét, ha a munkaidő józan mértékre van leszállítva, úgy már maga a szokás is elegendő lesz, hogy egy sereg munkás a gyárakban és bányákban lesz tartható rendszeres munkára.

De magától értetődől meg nem lehet pusztán erre az ösztönre számitani, ez a leggyöngébb. Egy másik, sokkal erősebb hajtóerő a proletáriátus feyelve. Tudjuk, hogy ha szervezete munkabeszűntetést határoz el, akkor a szervezett munkás feyelve elég erős ahhoz, hogy a

munkanélküliség összes veszélyeit és borzalmaikat önként magára vegye és gyakran hónapokon keresztül éhezik, hogy a közös ügyet diadalmasan valósítsa meg. En hát azt hiszem, hogy ha lehetséges a munkásokat a feyelem hatalmával fogva a gyárakból kihozni, úgy azáltal az is lehetővé válik, hogy azokban benntartsanak. Ha egy szakszervezet a munka szakadatlan, rendszeres folytatását elismeri, úgy meg lehetünk róla győződve, hogy az összesség érdekében lesz, aligha fogja tagjainak egyike is helyét othagnyi. Ugyanaz az erő, melyet a proletáriátus ma mint harci eszközt úgy érvényesít, hogy a termelést zavarja, majdan hatásos eszköz gyánant fogja használni, hogy biztosítsa a társadalmi munka rendszeres menését.

Mentől fejlettebb már ma a szakszervezkedés, annál kedvezőbb a kilátás a termelés zavartalan menetére, a politikai hatalomnak a proletáriátus részéről való meghódítása után.

De az a feyelem, amely a proletáriátusban él, nem a katonai feyelem, nem jelent vak engedelmességet valamely felülről jövő tekintélyvel szemben, a demokratikus feyelem, az önkéntes alávetés egy magaválasztotta vezetésnek és a saját elvtársak többsége határozatának. Hogy ez a demokratikus feyelem a gyárban hasson, demokratikus munkásszervezetet tételez fel magában a gyárban, feltételezi, hogy a demokratikus gyár lép a mai arisztokratikus helyébe. Magától értetődik, hogy egy szocialista kormány eleve azon lesz, hogy a termelést demokratikus alapon szervezze. De még akkor is, ha a győzedelmes proletáriátusnak nem volna meg eleve ez a szándék, úgy mégis arra kényszerül azon szükség által, hogy a termelés menését biztosítsa. A nélkülözhetetlen feyelem fenntartása csak úgy lesz keresztülvihető, ha a szakszervezeti feyelem meghonosul termelés-folyamatban.

Ez bizonyára nem mindenütt lesz egyformán keresztülvihető, minden üzemnek megvan a maga sajátága, melyhez munkája szervezésének igazodnia kell. Vannak pl. üzemek, melyek nem boldogulhatnak bürokratikus szervezettel nélkül, mint a vasutak. A demokratikus szervezkedés itt úgy alakul át, hogy a munkások küldötteket választanak kik egy parlamentforma szervezettel alakítanak, mely megállapítja a munkarendeket és örködik a bürokratikus apparátus igazgatása fölött. Más üzemeket a szakszervezetek igazgatásának lehet átengedni, ismét mások szövetkezeti uton tarthatók üzemben. Tehát igen változatos formái lehetségesek az üzemek demokratikus szervezkedésének, és nem remélhetjük, hogy minden üzem szervezése egy és ugyanazon minta szerint fog végbemenni.

Látjuk, mily különbözők lesznek a tulajdon formái; állami községi és szövetkezeti tulajdon. Ezek mellett azonban továbbra is fennállhat még némely termelő eszköz fölött a magántulajdon is, mint majd látni fogjuk. Most látjuk, hogy az üzemek szervezése is változatos lesz.

(Folytatjuk.)

REGÉNY.

A Pénz.

Irta Zola Emil.

(Folytatás.)

36

Ha fenn volt a rajzteremben, különösen elviselhetetlen volt rá nézve a Beauvilliers grófné látása. E két lényre nézve rettenetes volt a bukás. Két hét előtt még egy millió nyolcszáz-ezer frank birtokában voltak s most alig kaptak volna tizennyolcezer, miután a részvények háromezerről háromszázra estek. Még ha eladnák is, mint éljenek e tizennyolcezer frankból, mely hajtóerősüknek utolsó maradványát képezte?

Mikor Karolina egyedül volt, egy percig undorral vult eltelve az élet iránt. A látogatók nagy tömegében, Karolina asszonyra a legmélyebb benyomást a Jordán pár gyakorolta. Eljöttek mindketteken, Pál és Marcelle, tudakozódni, hogy szüleiik, Maudendrék, tényleg nem kaphatnak-e már semmit Universelle részvényeikért. Ezeknél is bekövetkezett a nagy szerencsétlenség. A játék hevében fedeztet nélkül játszottak és most mindenüket elveszítették. Különösen Marcellet bántotta, hogy szülei ennyire elragadtatták magukat a játék szenvedélye által.

Pedig nem hiszem, szolt Karolina asszony, hogy csak valamit is kapjanak részvényeikért. Most harminc frankon állnak, majd huszra esnek s végül talán száz sousra. . . . Mi lesz a szegény emberekből vénségükre?

— Nos, bár még nem vagyunk gazdagok, nem fogjuk őket elhagyni, szolt Jordán, kit szerencse ért, amennyiben első regénye sikert aratott, s most minden szerkesztőség aijtája nyitva állott előtte. Ha az öregeknek nincsen kifogásuk ellene, elhelyezzük őket Cllychben, ott nagyon csinos lakásokat látunk, kerttel együtt. . . . Nálunk, csinos, de kicsiny lakásunkban nincsen hely, mert ma holnap hárman leszünk! . . . Ugy-e, ez megint olyan aján-dék, melyet Marcellem ad nekem? S még azon sopánkodik mindig, hogy nem hozott semmit a házhoz. . .

Karolina asszony, kit meddősege nagyon szomorított, könyözött szemekkel nézett a piruló asszonykára: Oh, ti jó gyermekek, szeressétek egymást mindig így! Egyedül ti vagytok okosak és boldogok!

Midőn Jordánék eltávoztak, Karolina asszony mégis boszankodott egy kicsit. Miért há-lálkodnak? A Maudendres házaspár tönkreju-tásáért? És mégis legalább ezek tudták, hogy álltak az ügyek; de azért a megbocsátás lehetetlen, mert hiszen a sár, melyben járnak, nagyon is nagy!

Midőn végre egyedül maradt, több mint másfél órát töltött el a már beszerzett adatok elrendezésével. A pusztulás terén tisztán kezdett látni. Az égés után is úgy kapják félre az emberek az izzó paraszat, hogy esetleg megtal-lálják a megolvadt ékszeréből megmaradt aranyat.

Első sorban azon tündött, hogy vajjon hova lehetett a pénz. A kétszáz millió eltűnésénci, ha egyes zsebek kiürültek is, másoknak kellett megtelniük. Bizonyosnak látszott azonban, hogy a pénznek jó harmadrésze szétszóródott és elkallódott. A tőzsde zürzavaros napjaiban sok pénz zokott elveszni, mert minden kézhez ragad valami.

Az Universelle bukása egyike volt azon hatalmas rázkódásoknak, melyek egy egész várost veszélyeztetnek. Nap-nap után buktak a bankok, mint ahogy az égés után a megmaradt falak szoktak összedőlni. Mindenki rémülettel leste ezt a kietlen recsegést és mindenki azt kérdezte magában, mikor lesz már vége e pusztulásnak. Legnagyobb fájdalommal a szegény emberekre gondolt, kiket személyesen ismert és szeretett és akik most a többi áldozatok között fekszenek.

A csatárét ismeretlen halottai, a névtelen áldozatok végtelen sajnálattal töltötték el Karolina asszony szívét. Végre elindult Mazaudhoz. Utóközben felidézte emlékében mindazon csapásokat, melyek két hét óta az ügynököt érték. A csapások nagy tömegéhez még egy újabb szerencsétlenség járult és ez volt az a csepp víz, amelytől az edény tuláradt: két nappal előbb száználcvan ezer frank ellikaszatásának vádja miatt elfogták segédjét, Floryt. Chüchü kisasszonynak igényei napról-napra növekedtek, a szerencsétlen fiatalember rossz utra tért és ebben nagy oka volt a Sadowa után nyert tizezer franknak is. Amikor a börtönben kissé felocsudott, kétségbeesésében zokogva sirt. Azt is beszélték, hogy szegény édes anyja, ki ugyanaz nap reggel érkezett meg, hogy öt meglátogassa, most bánatában betegem fekszik.

Midőn Karolina asszony belépett az ügynök hivatalába, ott szinte érezni lehetett a bukás szagát. A pénztárszobában mintegy huszan várak, míg a pénztárnok és az értékpapírok kezelője csak lassu kézzel dolgozott, kiürítván az utolsó fiókokat is. Csak ép a készpénzsz-tályban volt még némi elevenség. Berthiers cégvezető, ki a házat ért szerencsétlenségtől sápadt volt, ott fogadta őt.

Nem tudom, nagyságos asszonyom, beszélhet-e most Mazauddal. . . Meghült egy kicsit, mert mult éjjel fűtetlen helyen dolgozott, most pedig lakásába ment le, hogy egy kicsit pihenjen.

Karolina asszony nem akart tágitani. — Kérem uram, eszközölje ki, hogy néhány szót beszélhessek vele. . . Talán fivérem üdvössége forog kockán. Mazaud ur nagyon jól tudja, hogy fivérem sohasem törődött a tőzsde-ügylettekkel és az ő vallomásának nagy hordereje volna. . . Másrészt bizonyos értékpapírok felől akartam tőle felvilágosítást kérni.

Berthiers, ki még mindig habozott, végre bevezette a főnök dolgozószobájába. — Vájrj itt egy keveset, nagyságos asszonyom, majd utána nézek.

Karolin asszony e szobában heves borzongást érzett. Tegnap este óta alig éghetett tűz a kályhában. De még inkább meglepte a kifogástalan rend, mintha az egész éjet és az egész délelőtöt arra fordították volna, hogy a fióko-

(Folytatása következik.)

Campbell és Young elvtársakat, kiket polgári jogaik gyakorlásáért letartóztattak Richmondban, a bíróság felmentette, s az agitációt tovább folytathatják.

R. J. Ault, chicagói butorgyáros elvágta a nyakát. Az oka a válság.

A Népakarat könyvkereskedésében a következő könyvek kaphatók:

Table listing various books and their prices, including titles like 'Célok és Eszközök', 'Előfizetők figyelmébe!', and 'Előfordul, hogy az elvtársak beküldik a lap előfizetési díját...'.

KIADÓHIVATALI ÜZENET. NYUGTÁZÁSOK. Térszúke miatt jövő számban.

Előfizetők figyelmébe! Gyakori eset, hogy lakást változtatnak és nem jelentik be azonnal új lakcímüket, miáltal a lap kézbesítése lehetetlen. Azért felszólítjuk mindazokat, a kik lakást változtatnak, hogy haladéktalanul jeleljék be új lakcímüket, hozzátéve az előbbi címet is, mert ellenkező esetben a pontos kézbesítésért nem vállalunk felelősséget.

Előfordul, hogy az elvtársak beküldik a lap előfizetési díját és nem értesítenek a pontos címről, hogy a lap hová küldendő. Ezért felkérjük az elvtársakat, hogy a pénz elküldésénél értesítsenek a pontos címről, hogy a lap küldése akadályt ne szenvedjen.

Felszólítjuk mindazon lapkezelőket, kik a felvett előfizetési összeget még nem küldték be, hogy azt mielőbb küldjék be.

Lapkezelők figyelmébe ajánljuk a nyugtázást figyelemmel kísérni és az esetleg téves nyugtázást azonnal bejelenteni.

Elutazás miatt eladó egy jó karban levő Singer varrógép 3 dollárért. Egy asztal, egy ágy, egy gráz kályha, egy szalon kályha ugyanancsak a lehető legolcsóbb árakban. Mrs. Mayery 350 E. 19th St

CÉLOK ÉS ESZKÖZÖK

A tudományos szocializmus tanításai. Irta: BOLGÁR ELEK

Az amerikai magyar szocialista munkás-szövetség "Népakarat" könyvkereskedésének kiadásában kétéves füzetekben megjelenő cikksorozat a marxizmus alapvető tanításait s azok kommentárját tartalmazza.

Az első megjelent első füzet a társadalmi kérdést s annak gazdasági háttérét világítja meg, ennek kapcsán pedig a tőke és munka ellentétéről, az osztályharcról szól.

Rámutat az eszmék szerepére a társadalom fejlődésében s emutálja a történelmi materializmus alapelveit.

Fejtegeti a szocialista elmélet és a szocialista mozgalom közötti kölcsönhatárokat s megjelöli azon fejlődést, mely a kapitalizmustól a szocializmushoz vezet.

A második füzet a szocialis kérdés gerincét: a tulajdon a maga társadalomgazdasági jelentőségében világítja meg, azt a tényezőt, mely az osztályharcokra irányadó jelentőséggel bír.

A harmadik füzet a társadalmi harcok eszközeiről szól, a szocialis forradalom fegyvereiről, megvilágítva azok objektív hasznát s azok értékelését az egyes irányok szempontjából.

Egy-egy füzet ára 10 cent.

Kapható a "Népakarat" könyvkereskedésben, 516 East 6th Street, New York.

G. Beldogreen & Co. budapesti Fényképező 32 Ave. C, cor. 3rd St.

"ATTILA HALL"

523 E. 6th St. New York.

FISCHER JÓZSEF, tulajdonos.

Magyar Bor és Sör Csarnok.

Váradi és Pukaj Gyula I. W. W. cigány zenekarának irodája.

MAX SCHLESINGER Uri és Női Divatruháza

87 AVE. C, cor. 6th St. New York.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legújabb Női- és Uri divatcikkekkel.

Előzékeny kiszolgálás. Olcsó szabott árak.

Egy cseppet a házba

egy igaz mértékkel mért, fél gallonos korsó jó WHISKEY vagy BRANDY egy hónapig is eltar. Ládába csomagoltan az ország bármely részébe elküldöm saját felelősségemre 1.50-ért

H. J. FRIEDMANN szeszital kereskedő

874-76 GRAND Ave. Chicago, Ill.

Advertisement for Hajójegeti, KISS EMIL, featuring an illustration of a ship and text about travel services.

RIZSÁK JÁNOS

közjegyző, pénzzállító és váltó-intézet

Főület 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház.

Advertisement for Weislang Jakob, MAGYAR VENDÉGLŐJE és BOARDING HÁZA, with a portrait of the proprietor.

Weislang Jakob

MAGYAR VENDÉGLŐJE és BOARDING HÁZA

722-4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis.

A magyarok kedvelt találkozó helye.

PLAVECZKY A.

magyar vendéglős

20 West St. Newark, N. J.

A M. B. Sz. VI. osztyálynak gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvenc találkozó helye. Vidéki munkástársak kelő utbaigazítást nyerne.

Magyar konyha. Szobák minden időben.

FINTA MIHÁLY

BORBÉLY ÉS "ODRÁSZ"

516 E. 6th Street, New York.

JOS. BERLOCK

FÉRFI SZABÓ

1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Ca

Telephone 1027 Orchard.

Dr. BIEBER E. LAJOS

magyar fogorvos

383 E. 8th Street

Ave. C és D között New York

Ügyes magyar szülésznő

Jergler Paula Budapestben az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főnöki volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

Magyar Gyógyszertár

a keleti oldalon

ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz

125 Ave. A, cor. 8th St., New York.

Hazai és itteni receptek elkészítésére nagymérvű figyelmet fordítok és a legolcsóbb árban készítem el. Hazai importált szerek. Junó paszta, Akacia, Liliom, Margit eremek, Liliom, Schilluzszi arkenőcsök, Liliom, Speick és Dr. Gross-féle szappan. Baha Luja és Foudre Bouquet stb. Hőgyör. Kallodont. Brillantine tubusban. Továbbá Purgó, Maria Celli gyomorereszt. Importált csukamáj olaj, fehér kenyő szőp és pártis készítmények. Egri víz, sósbor szesz, Dr. Kapossy-féle hajnövesztő 50c. 3 üveg \$1.25. China vasbor 70c. 3 üveg \$2. — Öv- és kötszerek nagy választékban. Postai rendeléseket azonnal teljesítik a pénz előleges beklüde mellett.

MAGER LÁSZLÓ

MAGYAR

étterem és kávéház

3729 S. Halsted St. CHICAGO, Ill.

A So. Side szocialisták kedvelt találkozóhelye. Jó ételek. — Tiszta szobák. — Felvilágosítással szívesen szolgálók. Az elvt. pártfogását kérem.

Bevándorlók figyel m be

ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT

ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK.

a "Népakarat" szerkesztőségével szemben.

Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket.

ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM

a magyar nyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye.

Ízletes friss ételek. — Hazai billiard asztalok.

Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közzétételt nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Advertisement for JOS. POKORNY, 227 Ave. A, New York, featuring a shoe illustration.

KÉRJEN ARJEGYZÉKET imporált hazai cimbalomok, citerák és más hangszerekről, kották és iskolákról, olvasókönyvekről, pipákról és másokról és az összes népzenei tárgyról. Küldjön 2 centes bélyeget árjegyzékért.

TELEPHONE 3172 ORCHARD.

ÁRPÁD SZÁLLODA

ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS.

431 E. 6th St. New York.

Uj Saloonunk NEWARKON van

ORAVETZ ES LITVÁNYI cég alatt, 49 Mercer St. Newark, N. J.

TELEPHONE 1421 R.

Mindkét üzletben honfitársaink kellemes otthont találnak. Magyar konyha. Importált italok. A legkifinomult friss sörök. Szép termek alkalmas gyűlésekre, lakodalmakra és mindenféle ünnepélyekre. Minden szombat és vasárnap magyar zene. Szép és tiszta szobák bármely időben kaphatók. Bel- és külföldi politikai és élelapok.

Dr. S. Goldman egyetemi HAZAI MAGYAR ORVOS volt orvos, és kir. katoniorvos.

406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz

Telephone P. & A. Main 883.

Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Titkos női és férfi betegségeket gyorsan és biztosan a legbiztosabb titoktartás mellett. Nem csinál hümböget, nem küld orvosságot utána, hanem megvárja, hogy az illető megérkezzen. Nem hirdeti az arcát, hanem bizalmasan megbeszéli. Minden betegségeiben bizalommal forduljanak dr. S. Goldman-hoz. Irodájuk Naponta reggel 9-ig este 6-ig. Vasárnap reggel 9-ig 12-ig

TELEPHONE 2782 PLAZA.

Mrs. J. HOFFMANN,

MAGYAR VIRÁGÜZLETE

971 SECOND AVE.

51. és 52. utca között N. Y.

Elvállal mindenféle mulatsági dekorációk, lakodalmi csokrok és temetkezési munkák elkészítését. — Menyasszonyi koszorúk nagy és lassútkban. Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

BATHÓ ISTVÁN

ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRASZTEREM

544 E. 6th Street, New York.

Divatos Cipők

olcsó árban kaphatók a "UNION SHOE CO."-nál

Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

"SZABADSÁG"

vendéglő és étterem

512 E. 6th St., NEW YORK.

MAGYAR ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ

GYŰLÉSTEREM.

Kifinomult magyar fajúborok nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. — Kifinomult szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

Kifinomult magyar fajúborok nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. — Kifinomult szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

TELEPHONE 3172 ORCHARD.

Empire Opera House

ÉTTEREM, KÁVÉHÁZ ÉS BOROZÓ

52-54 Second St., Passaic, N. J.

Három nagy terem színelőadások, bálok, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hímsítatlan óhazai borok pohár és gallon számra. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes ételek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindenemű utbaigazítást kaphatnak.

Tisztelettel Molitorisz József.

J. G. Grauer, 65-67 W. 140th Street, Telephone, 899-J Harlem.

C. A. Rathkopf, 107 Weirfield St., Elyria Telephone, 1201-L. Bushwick

Az ügyvédi iroda telefonszáma 461g Beekman.

GRAUER & RATHKOPF

ügyvédek és jogtanácsosok

140 NASSAU ST., NEW YORK

TELEPHONE 2782 PLAZA.

TAUB VILMOS

magyar órák és ékszerész.

Mindenemű hazai órák és aranyeműk javítását jótállás mellett elvállalja. Készlemben tart hazai és amerikai órákat, ékszeresket és egyetli jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesítik. Szolid árak.

31 Ave. B, Near 3rd St. NEW YORK.

Mindenemű LATSZEREK raktáron. Nagy képes árjegyzék egy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

New York, N. Y. Szerkesztőség, 516 E. 6th St. Brooklyn N. Y. Mandula Sándor, 258 Heyward St. Cleveland, L. M. Bakoss, 2130 W. 20th St. E. Pittsburg és környéke, A. Windt P. O. B. 382 Schenectady, N. Y. Tóth Lajos 109 7th Ave. Passaic, N. J. Buják János 14 Grand St. Garfield Newark, N. J. Róna D. 139 Boyden St. St. Louis, Hwangozó P. 202 Soudard St. Elizabethport, N. J. A. Gallé 257 Livingston St. Barborton, O. Botos Inre, 244 Mulberry St. Milwaukee, Wis. L. Horváth 619-3rd St. San Francisco, B. Fischer 883 McAllister St. Philadelphia, Pa. Frenzel 916 Randolph St. Buffalo, N. Y. J. Popovics, 394 Tonavanda St. McKeesport Pa. Dehreceny D. 143 2nd St. Baltimore, Md. L. Farkas, 914 E. Fayette St. New Brunswick, J. Kovács, 41 Somers ett St. Springfield, Ill. Szivós János 805 N 7th St. Cincinnati, G. John Julász 1941 Central Ave. Bridgeport, Conn. K. Weller, 53 Cherry St. Hartford, Conn. Lynn és Boston, Czapp István 4 Selsbee Chicago, Ill. Bohm Fülöp 305 Washington Boluward Newark, C. Turucz Pál. Divernon, Ill. Janka István. Berwick., 1. John Kovácsy, P. O. B. 405. Erie, Pa. Toth Áti Béla 548 W 19th St. Oakland és vidéke, Cal. M. Klein, 516 18th Street Oakland, Cal. Peoria, Ill. J. Takács 625 Fishgate St. Columbus, O. J. Jergesits, 267-2nd St. Allegheny, Pa. H. Gyékis, 808 East St. Martins Ferry, O. A. Kondor, 105 Washington St. North Tonavanda N. J. Ch. Mayer, 229 Frederieka St. Ezeken kívül az egyes szervezetek által megválasztott megbízottak a lap felvételére határozottan előzetes felhívással nyújtják.

A Népakarat NYOMDA

elvállal mindenemű nyomtatványokat a legkezebb kivitelben a legolcsóbb árakért.

516 E. 6th St., New York.

Advertisement for DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ, featuring an illustration of a man and text about financial services.

Katolin János

FÉNYKÉPÉSZ

3616 N. Broadway, St. Louis

Képek felvétele BÄRMILY időben reggel 8 óráig este 8-ig rendeléseknél KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 28 db. 25.

Kérem a magyarok pártfogását.

A. GROSSMANN

MOSÓ-INTÉZETE

738 E. 9th st. N. Y.

A ruhát elhoztja s készen hához szállítja.

MAGER LÁSZLÓ

MAGYAR

étterem és kávéház

3729 S. Halsted St. CHICAGO, Ill.

A So. Side szocialisták kedvelt találkozóhelye. Jó ételek. — Tiszta szobák. — Felvilágosítással szívesen szolgálók. Az elvt. pártfogását kérem.

PROLETAR-Étterm

Felhívom az elvtársak szives figyelmét, hogy 106 Ave. B alatt, a 7-ik utca közelében.

van, ahol magyar konyhából kikerült izletes ÉTBŐD VAGY VACSORA 15 CENT

GROSSCH H., TULAJDONOS.

TELEPHONE 2782 PLAZA.

TELEPHONE 2782 PLAZA.

TELEPHONE 2782 PLAZA.

TELEPHONE 2782 PLAZA.

TELEPHONE 2782 PLAZA.